

Jurisprudentienieuwsbrief Bestuursrecht, aflevering 21 2019, nummers 586 – 599 woensdag 29 mei 2019

Landelijk Bureau Vakinhoud rechtspraak, team bestuursrecht

Externe email redactieJnB@rechtspraak.nl
Telefoon 088 361 1020
Citeertitels JnB 2019

De Jurisprudentienieuwsbrief bestuursrecht (JnB) komt – uitgezonderd in vakantieperiodes - elke week uit en bevat een selectie van de meest actuele en belangrijkste bestuursrechtelijke jurisprudentie. De uitspraken worden per (deel)rechtsgebied aangeboden. Door in onderstaande inhoudsopgave op het onderwerp van voorkeur te klikken komt u direct bij de uitspraken op het desbetreffende rechtsgebied. De essentie van de uitspraak wordt beknopt weergegeven in koptekst en samenvatting. De link onder de uitspraak leidt door naar de volledige tekst van de uitspraak.

Inhoud

In deze Jurisprudentienieuwsbrief Bestuursrecht vindt u de volgende onderwerpen: (Door op het onderwerp te klikken komt u direct bij de uitspraken op het betreffende rechtsgebied.)

Algemeen bestuursrecht	3
Omgevingsrecht	7
Wabo	7
Natuurbescherming.....	12
Waterwet	16
Bijstand	16
Wet openbaarheid van bestuur	17

Disclaimer

De Jurisprudentienieuwsbrief Bestuursrecht is een uitgave van het Landelijk Bureau Vakinhoud rechtspraak (hierna: LBVr), team bestuursrecht. De nieuwsbrief is met de grootst mogelijke zorg samengesteld. Het LBVr kan de juistheid, volledigheid en actualiteit van de nieuwsbrief echter niet garanderen. Voor zover de nieuwsbrief links bevat naar websites, is het LBVr niet aansprakelijk voor de inhoud daarvan. De inhoud van de nieuwsbrief is uitsluitend bedoeld voor uw eigen gebruik. Ander gebruik, waaronder de commerciële exploitatie van de inhoud van de nieuwsbrief, is niet toegestaan. Er kunnen geen rechten aan de inhoud van de nieuwsbrief worden ontleend. Het gebruik dat wordt gemaakt van de inhoud van de nieuwsbrief komt voor eigen risico. Aansprakelijkheid voor schade, in welke vorm dan ook - direct en / of indirect - ontstaan door dan wel voortvloeiend uit gebruik van de inhoud van de nieuwsbrief, wordt door het LBVr afgewezen.

Vreemdelingenrecht	18
Richtlijnen en verordeningen	18
Vreemdelingenbewaring	18

Algemeen bestuursrecht

JnB2019, 586

MK ABRS, 29-05-2019, 201802496/1/A1

algemeen bestuur van de bestuurscommissie van het stadsdeel Zuid (thans: het college van burgemeester en wethouders van Amsterdam, appellant).

Awb

VERTROUWENSBEGINSSEL. Toewijzing beroep op vertrouwensbeginsel.

Toepassing conclusie staatsraad advocaat-generaal Wattel van 20 maart 2019 ([ECLI:NL:RVS:2019:896](#)).

Bij de beoordeling van een beroep op het vertrouwensbeginsel moeten drie stappen worden doorlopen. De eerste is de juridische kwalificatie van de uitlating en/of gedraging waarop de betrokkene zich beroept. Bij de tweede stap moet de vraag worden beantwoord of die toezegging aan het bevoegde bestuursorgaan kan worden toegerekend. Indien beide vragen bevestigend worden beantwoord, en er dus een geslaagd beroep op het vertrouwensbeginsel kan worden gedaan, volgt de derde stap. In het kader van die derde stap zal de vraag moeten worden beantwoord wat de betekenis van het gewekte vertrouwen is bij de uitoefening van de betreffende bevoegdheid.

Besluit waarbij het college [wederpartij] onder oplegging van een dwangsom onder meer **heeft gelast een dakopbouw te verwijderen.** [...]

Staatsraad advocaat-generaal mr. P.J. Wattel heeft op 20 maart 2019 een conclusie genomen ([ECLI:NL:RVS:2019:896](#)). [...]

De Afdeling betreft bij deze uitspraak de conclusie en de reacties daarop van partijen.

De Afdeling zal eerst ingaan op het vertrouwensbeginsel en hoe dat beginsel in het omgevingsrecht dient te worden toegepast. Daarna zal de Afdeling het vertrouwensbeginsel toepassen in deze zaak en daarbij het hoger beroep van het college bespreken.

De toepassing van het vertrouwensbeginsel in het omgevingsrecht

Bij de beoordeling van een beroep op het vertrouwensbeginsel moeten, zoals ook de staatsraad advocaat-generaal in paragraaf 3.8 van zijn conclusie toelicht, drie stappen worden doorlopen. De eerste is de juridische kwalificatie van de uitlating en/of gedraging waarop de betrokkene zich beroept. Doorgaans zal de uitlating en/of gedraging door een ambtenaar worden gedaan of worden verricht, maar dit kan ook gebeuren door anderen, bijvoorbeeld een wethouder of derden die door het bestuursorgaan worden ingeschakeld. Kan die uitlating en/of gedraging worden gekwalificeerd als een toezegging? Bij de tweede stap moet de vraag worden beantwoord of die toezegging aan het bevoegde bestuursorgaan kan worden toegerekend. Indien beide vragen bevestigend worden beantwoord, en er dus een geslaagd beroep op het vertrouwensbeginsel kan worden gedaan, volgt de derde stap. In het kader van die derde stap zal de vraag moeten worden beantwoord wat de betekenis van het gewekte vertrouwen is bij de uitoefening van de betreffende bevoegdheid.

De Afdeling zal in het navolgende, in het licht van hetgeen de staatsraad advocaat-generaal daarover heeft geconcludeerd, nader ingaan op deze drie stappen.

De eerste stap. In paragraaf 3.14 geeft de staatsraad advocaat-generaal een omschrijving van het begrip 'toezegging'. De Afdeling volgt deze omschrijving, in die zin dat meer de nadruk moet worden gelegd op hoe een uitlating bij een redelijk denkende burger overkomt en minder op wat het bestuursorgaan daarmee bedoelde. Dat geldt ook voor de gedraging. In het vervolg van deze uitspraak wordt over 'toezegging' gesproken; daaronder kunnen dus zowel uitlatingen als gedragingen vallen.

Om aan te nemen dat een toezegging is gedaan, dient degene die zich beroept op het vertrouwensbeginsel aannemelijk te maken dat sprake is van uitlatingen en/of gedragingen van ambtenaren die bij de betrokkene redelijkerwijs de indruk wekken van een welbewuste standpuntbepaling van het bestuur over de manier waarop in zijn geval een bevoegdheid al dan niet zal worden uitgeoefend. Daarbij volgt de Afdeling de staatsraad advocaat-generaal waar hij opmerkt, dat het van belang is dat de betrokkene te goeder trouw is, wat betekent dat de betrokkene alleen een beroep kan doen op het vertrouwensbeginsel indien hij de in het kader van een toezegging relevante feiten en omstandigheden correct heeft weergegeven. De betrokkene komt geen geslaagd beroep toe op het vertrouwensbeginsel indien hij beseftte of had moeten beseffen dat de uitlating van de ambtenaar ging over een beslissing die buiten de bevoegdheid van het bestuursorgaan lag, of anderszins in strijd was met de toepasselijke rechtsregels. Hierbij is van belang dat op degene die een beroep op het vertrouwensbeginsel doet een onderzoeksplicht rust. De welbewuste standpuntbepaling zal doorgaans in een schriftelijk stuk zijn vastgelegd. Ook zonder schriftelijk stuk kan de uitlating en/of gedraging aannemelijk zijn, waarbij van belang kan zijn of het bestuursorgaan de gestelde uitlating en/of gedraging niet of onvoldoende betwist. Bij de vraag of een toezegging is gedaan, speelt ook de deskundigheid van de betrokkene een rol. De Afdeling overweegt in dit verband verder dat, om een toezegging aan te nemen, de uitlating en/of gedraging in ieder geval toegesneden dient te zijn op de concrete situatie. Algemene voorlichting of uitlatingen over een ander geval of jegens derden zijn niet aan te merken als een toezegging. Ook is er geen sprake van een toezegging als er uitdrukkelijk over het concrete geval aan de betrokkene een voorbehoud is gemaakt. De Afdeling doelt hiermee niet op de door de staatsraad advocaat-generaal in punt 77 van bijlage 1 van de conclusie genoemde, algemene en (dus) ongerichte disclaimers bij een uitlating. De Afdeling volgt de staatsraad advocaat-generaal dat in het algemeen aan dergelijke disclaimers bij een uitlating die zonder die disclaimer een toezegging zou zijn, voorbij kan worden gegaan.

De tweede stap. In het kader van de vraag of een toezegging aan het bevoegde bestuursorgaan kan worden toegerekend, is volgens paragraaf 3.17 van de conclusie een verschuiving nodig van het bestuurlijke naar het burgerperspectief. De Afdeling vindt dit ook. De Afdeling wijst in dit verband op de uitspraak van 19 juli 2017, [ECLI:NL:RVS:2017:1946](#), in welke zaak sprake was van uitdrukkelijk namens het bevoegde orgaan gedane toezeggingen van niet daartoe bevoegde ambtenaren. In die uitspraak kwam de Afdeling tot het oordeel dat de betrokkene op goede gronden mocht veronderstellen dat deze personen de opvatting van het bevoegde orgaan vertolkten. De Afdeling zal thans ook in andere gevallen, derhalve in gevallen waarin niet uitdrukkelijk is aangegeven dat de toezegging namens het bevoegde orgaan wordt gedaan, minder de

nadruk leggen op de precieze bevoegdheidsverdeling. Ook in die gevallen kan een toezegging worden toegerekend aan het bevoegde orgaan, indien de betrokkene op goede gronden mocht veronderstellen dat degene die de toezegging heeft gedaan de opvatting van het bevoegde orgaan vertolkte.

De Afdeling wijst in dit verband op het in de conclusie gegeven voorbeeld dat, indien een wethouder met een bepaalde portefeuille de indruk wekt dat hij de opvatting van het college vertolkt en op het terrein van zijn portefeuille toezeggingen doet, terwijl het voor de betrokkene niet eenvoudig kenbaar is dat deze wethouder daartoe niet bevoegd is en niemand hem daar op wijst, het college zich niet met succes kan beroepen op de onbevoegdheid van de wethouder om een dergelijke toezegging te doen. De Afdeling is verder van oordeel dat ook een inspecteur bouw- en woningtoezicht, en daarnaast ook een medewerker van de afdeling vergunningverlening of de afdeling handhaving, een toezegging kan doen over een onderwerp dat zijn werkgebied betreft, die aan het bevoegde bestuursorgaan kan worden toegerekend. Toezeggingen van medewerkers die in zijn algemeenheid slechts algemene informatie behoren te verstrekken, zoals een baliemedewerker, kunnen naar het oordeel van de Afdeling evenwel niet aan het bevoegde orgaan worden toegerekend.

De derde stap. In paragraaf 3.21 heeft de staatsraad advocaat-generaal opgemerkt dat de door hem voorgestane verschuivingen in de eerste en tweede stap niet hoeven te betekenen dat vaker dan nu toezeggingen moeten worden nagekomen als gerechtvaardigd vertrouwen is gewekt. Wel moeten volgens hem eerder de betrokken belangen worden afgewogen. Uit de uitspraak van de Afdeling van 30 mei 2012, [ECLI:NL:RVS:2012:BW6882](#) volgt dat het vertrouwensbeginsel niet met zich brengt dat gerechtvaardigde verwachtingen altijd moeten worden gehonoreerd. Daartoe is vereist dat bij afweging van de betrokken belangen, waarbij het belang van degene bij wie de gerechtvaardigde verwachtingen zijn gewekt zwaar weegt, geen zwaarder wegende belangen aan het honoreren van de verwachtingen in de weg staan. Die zwaarder wegende belangen kunnen zijn gelegen in strijd met de wet, het algemeen belang en meer specifiek, veel voorkomend in het omgevingsrecht, belangen van derden. De Afdeling overweegt in dit verband dat het algemeen belang dat gediend is bij handhaving in zijn algemeenheid weliswaar zwaar weegt, maar, indien een geslaagd beroep op het vertrouwensbeginsel wordt gedaan, niet doorslaggevend hoeft te zijn, als er geen concrete bedreigde belangen van enige betekenis aangewezen kunnen worden. Indien er zwaarder wegende belangen in de weg staan aan honorering van het gewekte vertrouwen kan voor het bestuursorgaan de verplichting ontstaan om de schade die er zonder het vertrouwen niet geweest zou zijn te vergoeden als onderdeel van diezelfde besluitvorming. De Afdeling ziet thans geen aanleiding verder in te gaan op de verschillende situaties waarbij schadevergoeding een rol kan spelen in samenhang met **schending van het vertrouwensbeginsel**. [...]

Het voorgaande betekent dat het beroep van [wederpartij] op het vertrouwensbeginsel **slaagt**. [...]

[ECLI:NL:RVS:2019:1694](#)

Bij deze uitspraak is een [persbericht](#) ("Einduitspraak over vertrouwensbeginsel in het omgevingsrecht") uitgebracht.

Zie ook de *samenvatting van deze uitspraak onder het kopje "Omgevingsrecht"* (JnB2019, 589).

JnB2019, 587

MK Rechtbank Den Haag, 30-04-2019 (publ. 23-05-2019), SGR 18/4765
raad van bestuur van de Kansspelautoriteit, verweerder.

Awb 1:2 lid 1

BELANGHEBBENDE. I.c. is eiseres - een kansspelorganisatie - geen belanghebbende bij het besluit waarbij aan een derde-partij een vergunning is verleend voor het organiseren van een totalisator. Op goede gronden is de extra eis gesteld dat eiseres ook moet hebben deelgenomen aan de gunningsprocedure om als belanghebbende te kunnen worden aangemerkt. Die procedure bood bij uitstek de gelegenheid om te concurreren om deze vergunning. Met het verlenen van de vergunning aan de derde-partij is de concurrentie om die totalisator beëindigd. Verwijzing naar de uitspraken van het CBb van 28 oktober 2008 ([ECLI:NL:CBB:2008:BG1734](#)), de voorzieningenrechter van de rechtbank Rotterdam van 13 mei 2003 ([ECLI:NL:RBROT:2003:AF8574](#)) en de rechtbank Rotterdam van 23 januari 2013 ([ECLI:NL:RBROT:2013:BY9423](#)).

[ECLI:NL:RBDHA:2019:4226](#)

JnB2019, 588

MK Rechtbank Limburg, 20-06-2018 (publ. 28-05-2019), 03/249700/HA RK 18-114

Awb 8:15

WRAKING. Toewijzing wrakingsverzoek. I.c. verschillen verzoeker en de rechter fundamenteel van inzicht aangaande de bevoegdheid van de minister. Een eerdere uitspraak van deze rechter gaat over dezelfde problematiek als in de zaak van verzoeker waarin de rechter nog moet oordelen. De vergelijking van de rechter dat het gaat om meerdere zaken die deel uitmaken van een bredere maatschappelijke discussie gaat mank, nu het in het geval van verzoeker gaat om de beantwoording in rechte van een zeer specifieke rechtsvraag. In de eerdere uitspraak heeft de rechter reeds als uitgangspunt genomen dat er sprake is van een bevoegdheid van de minister, terwijl dat nu juist voor verzoeker de kern is van zijn bezwaar. Geoordeeld wordt dat hiermee de bij verzoeker gerezen vrees van vooringenomenheid kon ontstaan.

[ECLI:NL:RBLIM:2018:12486](#)

[Naar inhoudsopgave](#)

Omgevingsrecht

Wabo

JnB2019, 589

MK ABRS, 29-05-2019, 201802496/1/A1

algemeen bestuur van de bestuurscommissie van het stadsdeel Zuid (thans: het college van burgemeester en wethouders van Amsterdam, appellant).

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) 2.1 lid 1 aanhef en onder a, 2.3 lid 1 WABO. HANDHAVING. DE TOEPASSING VAN HET VERTROUWENSBEGINSSEL IN HET OMGEVINGSRECHT. Afdeling past de drie stappen uit de conclusie van de staatsraad advocaat-generaal van 20 maart 2019 [[ECLI:NL:RVS:2019:896](#)] toe. In dit geval slaagt het beroep op het vertrouwensbeginsel. Bij toepassing van de derde stap oordeelt de Afdeling dat, hoewel het vertrouwensbeginsel niet zover strekt dat gerechtvaardigde verwachtingen altijd moeten worden gehonoreerd, het college in dit geval in redelijkheid van handhaving had moeten afzien.

[...] last onder dwangsom [...] [dakterras] [...]

[...] Ten behoeve van de rechtsontwikkeling heeft de voorzitter van de Afdeling aan de staatsraad advocaat-generaal gevraagd om een conclusie te nemen en in te gaan op de toepassing van het vertrouwensbeginsel in het omgevingsrecht.

[...] De staatsraad advocaat-generaal heeft op 20 maart 2019 [[ECLI:NL:RVS:2019:896](#)] een conclusie genomen. De Afdeling betreft bij deze uitspraak de conclusie en de reacties daarop van partijen.

[...] De toepassing van het vertrouwensbeginsel in het omgevingsrecht

Bij de beoordeling van een beroep op het vertrouwensbeginsel moeten, zoals ook de staatsraad advocaat-generaal in paragraaf 3.8 van zijn conclusie toelicht, drie stappen worden doorlopen. De eerste is de juridische kwalificatie van de uitlating en/of gedraging waarop de betrokkene zich beroept. Doorgaans zal de uitlating en/of gedraging door een ambtenaar worden gedaan of worden verricht, maar dit kan ook gebeuren door anderen, bijvoorbeeld een wethouder of derden die door het bestuursorgaan worden ingeschakeld. Kan die uitlating en/of gedraging worden gekwalificeerd als een toezegging? Bij de tweede stap moet de vraag worden beantwoord of die toezegging aan het bevoegde bestuursorgaan kan worden toegerekend. Indien beide vragen bevestigend worden beantwoord, en er dus een geslaagd beroep op het vertrouwensbeginsel kan worden gedaan, volgt de derde stap. In het kader van die derde stap zal de vraag moeten worden beantwoord wat de betekenis van het gewekte vertrouwen is bij de uitoefening van de betreffende bevoegdheid.

De Afdeling zal in het navolgende, in het licht van hetgeen de staatsraad advocaat-generaal daarover heeft geconcludeerd, nader ingaan op deze drie stappen.

De eerste stap. In paragraaf 3.14 geeft de staatsraad advocaat-generaal een omschrijving van het begrip 'toezegging'. De Afdeling volgt deze omschrijving, in die zin dat meer de nadruk moet worden gelegd op hoe een uitlating bij een redelijk denkende burger overkomt en minder op wat het bestuursorgaan daarmee bedoelde. Dat geldt ook

voor de gedraging. In het vervolg van deze uitspraak wordt over 'toezegging' gesproken; daaronder kunnen dus zowel uitlatingen als gedragingen vallen.

Om aan te nemen dat een toezegging is gedaan, dient degene die zich beroept op het vertrouwensbeginsel aannemelijk te maken dat sprake is van uitlatingen en/of gedragingen van ambtenaren die bij de betrokkene redelijkerwijs de indruk wekken van een welbewuste standpuntbepaling van het bestuur over de manier waarop in zijn geval een bevoegdheid al dan niet zal worden uitgeoefend. Daarbij volgt de Afdeling de staatsraad advocaat-generaal waar hij opmerkt, dat het van belang is dat de betrokkene te goeder trouw is, wat betekent dat de betrokkene alleen een beroep kan doen op het vertrouwensbeginsel indien hij de in het kader van een toezegging relevante feiten en omstandigheden correct heeft weergegeven. De betrokkene komt geen geslaagd beroep toe op het vertrouwensbeginsel indien hij beseftte of had moeten beseffen dat de uitlating van de ambtenaar ging over een beslissing die buiten de bevoegdheid van het bestuursorgaan lag, of anderszins in strijd was met de toepasselijke rechtsregels. Hierbij is van belang dat op degene die een beroep op het vertrouwensbeginsel doet een onderzoeksplicht rust. De welbewuste standpuntbepaling zal doorgaans in een schriftelijk stuk zijn vastgelegd. Ook zonder schriftelijk stuk kan de uitlating en/of gedraging aannemelijk zijn, waarbij van belang kan zijn of het bestuursorgaan de gestelde uitlating en/of gedraging niet of onvoldoende betwist. Bij de vraag of een toezegging is gedaan, speelt ook de deskundigheid van de betrokkene een rol. De Afdeling overweegt in dit verband verder dat, om een toezegging aan te nemen, de uitlating en/of gedraging in ieder geval toegesneden dient te zijn op de concrete situatie. Algemene voorlichting of uitlatingen over een ander geval of jegens derden zijn niet aan te merken als een toezegging. Ook is er geen sprake van een toezegging als er uitdrukkelijk over het concrete geval aan de betrokkene een voorbehoud is gemaakt. De Afdeling doelt hiermee niet op de door de staatsraad advocaat-generaal in punt 77 van bijlage 1 van de conclusie genoemde, algemene en (dus) ongerichte disclaimers bij een uitlating. De Afdeling volgt de staatsraad advocaat-generaal dat in het algemeen aan dergelijke disclaimers bij een uitlating die zonder die disclaimer een toezegging zou zijn, voorbij kan worden gegaan.

De tweede stap. In het kader van de vraag of een toezegging aan het bevoegde bestuursorgaan kan worden toegerekend, is volgens paragraaf 3.17 van de conclusie een verschuiving nodig van het bestuurlijke naar het burgerperspectief. De Afdeling vindt dit ook. De Afdeling wijst in dit verband op de uitspraak van 19 juli 2017, [ECLI:NL:RVS:2017:1946](#), in welke zaak sprake was van uitdrukkelijk namens het bevoegde orgaan gedane toezeggingen van niet daartoe bevoegde ambtenaren. In die uitspraak kwam de Afdeling tot het oordeel dat de betrokkene op goede gronden mocht veronderstellen dat deze personen de opvatting van het bevoegde orgaan vertolkten. De Afdeling zal thans ook in andere gevallen, derhalve in gevallen waarin niet uitdrukkelijk is aangegeven dat de toezegging namens het bevoegde orgaan wordt gedaan, minder de nadruk leggen op de precieze bevoegdheidsverdeling. Ook in die gevallen kan een toezegging worden toegerekend aan het bevoegde orgaan, indien de betrokkene op goede gronden mocht veronderstellen dat degene die de toezegging heeft gedaan de opvatting van het bevoegde orgaan vertolkte.

De Afdeling wijst in dit verband op het in de conclusie gegeven voorbeeld dat, indien een wethouder met een bepaalde portefeuille de indruk wekt dat hij de opvatting van het college vertolkt en op het terrein van zijn portefeuille toezeggingen doet, terwijl het voor de betrokkene niet eenvoudig kenbaar is dat deze wethouder daartoe niet bevoegd is en niemand hem daar op wijst, het college zich niet met succes kan beroepen op de onbevoegdheid van de wethouder om een dergelijke toezegging te doen. De Afdeling is verder van oordeel dat ook een inspecteur bouw- en woningtoezicht, en daarnaast ook een medewerker van de afdeling vergunningverlening of de afdeling handhaving, een toezegging kan doen over een onderwerp dat zijn werkgebied betreft, die aan het bevoegde bestuursorgaan kan worden toegerekend. Toezeggingen van medewerkers die in zijn algemeenheid slechts algemene informatie behoren te verstrekken, zoals een balie-medewerker, kunnen naar het oordeel van de Afdeling evenwel niet aan het bevoegde orgaan worden toegerekend.

De derde stap. In paragraaf 3.21 heeft de staatsraad advocaat-generaal opgemerkt dat de door hem voorgestane verschuivingen in de eerste en tweede stap niet hoeven te betekenen dat vaker dan nu toezeggingen moeten worden nagekomen als gerechtvaardigd vertrouwen is gewekt. Wel moeten volgens hem eerder de betrokken belangen worden afgewogen. Uit de uitspraak van de Afdeling van 30 mei 2012, [ECLI:NL:RVS:2012:BW6882](#) volgt dat het vertrouwensbeginsel niet met zich brengt dat gerechtvaardigde verwachtingen altijd moeten worden gehonoreerd. Daartoe is vereist dat bij afweging van de betrokken belangen, waarbij het belang van degene bij wie de gerechtvaardigde verwachtingen zijn gewekt zwaar weegt, geen zwaarder wegende belangen aan het honoreren van de verwachtingen in de weg staan. Die zwaarder wegende belangen kunnen zijn gelegen in strijd met de wet, het algemeen belang en meer specifiek, veel voorkomend in het omgevingsrecht, belangen van derden. De Afdeling overweegt in dit verband dat het algemeen belang dat gediend is bij handhaving in zijn algemeenheid weliswaar zwaar weegt, maar, indien een geslaagd beroep op het vertrouwensbeginsel wordt gedaan, niet doorslaggevend hoeft te zijn, als er geen concrete bedreigde belangen van enige betekenis aangewezen kunnen worden. Indien er zwaarder wegende belangen in de weg staan aan honorering van het gewekte vertrouwen kan voor het bestuursorgaan de verplichting ontstaan om de schade die er zonder het vertrouwen niet geweest zou zijn te vergoeden als onderdeel van diezelfde besluitvorming. De Afdeling ziet thans geen aanleiding verder in te gaan op de verschillende situaties waarbij schadevergoeding een rol kan spelen in samenhang met schending van het vertrouwensbeginsel.

Bespreking van het hoger beroep

[...] Het voorgaande betekent dat het beroep van [wederpartij] op het vertrouwensbeginsel slaagt. Hoewel, zoals hiervoor is overwogen, het vertrouwensbeginsel niet zo ver strekt dat gerechtvaardigde verwachtingen altijd moeten worden gehonoreerd, is de Afdeling in dit geval van oordeel dat het college in redelijkheid van handhaving had moeten afzien. In aanmerking genomen dat het dakterras en de opbouw al 25 jaar aanwezig zijn, het college daarvan op de hoogte was, maar geen reden zag om daartegen handhavend op te treden, er niet is gebleken van klachten van derden, ook op de naastgelegen panden dakterrassen aanwezig zijn en

inmiddels voor het grootste deel van het dakterras een omgevingsvergunning is verleend, is de Afdeling van oordeel dat niet is gebleken van zwaarder wegende belangen dan het belang van [wederpartij] bij behoud van het betreffende deel van het dakterras die aan het honoreren van de gewekte verwachtingen in de weg staan. Het handhavend optreden is daarom zodanig onevenredig in verhouding tot de daarmee te dienen **belangen dat van optreden in deze situatie behoort te worden afgezien. [...]**

[ECLI:NL:RVS:2019:1694](#)

Zie ook de samenvatting van deze uitspraak onder het kopje "Algemeen bestuursrecht" (JnB2019, 586).

Zie in dit verband ook de uitspraak van dezelfde datum inzake [ECLI:NL:RVS:2019:1778](#), waarin de Afdeling ook het stappenplan toepast maar tot het oordeel komt dat het beroep op het vertrouwensbeginsel niet slaagt omdat in dat geval de derde stap niet positief voor betrokkene uitvalt.

Bij deze uitspraken is een [persbericht](#) ("Einduitspraak over vertrouwensbeginsel in het omgevingsrecht") uitgebracht.

JnB2019, 590

MK Rechtbank Gelderland, 07-05-2019 (publ. 23-05-2019), AWB 18/6823 college van burgemeester en wethouders van de gemeente Berkelland te Borculo, verweerder.

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) 2.1, 2.12 lid 1 onder a sub 3°, 2.27 Besluit omgevingsrecht (Bor) 6.5

WABO. Vernietiging omgevingsvergunning voor zonnepark. Het beheer- en beplantingsplan maakt geen deel uit van de omgevingsvergunning en daardoor wordt afbreuk gedaan aan de mogelijkheid tot participatie en inspraak door omwonenden. Voorts bestaat hierdoor voor derden niet de mogelijkheid verweerder te vragen om bestuursrechtelijke handhaving indien wordt afgezien van het vaststellen van een beheer- en beplantingsplan of indien ervan wordt afgeweken. De ruimtelijke inpassing is in zoverre op dit moment onvoldoende gewaarborgd.

[...] Verweerder heeft een omgevingsvergunning verleend voor de realisatie van een zonnepark [...]. [...] Verweerder is voor de verlening van de omgevingsvergunning afgeweken van het bestemmingsplan met toepassing van artikel 2.12, eerste lid, onder a, sub 3°, van de Wabo. Aan het besluit is de "Ruimtelijke onderbouwning Zonnepark Berkelland" ten grondslag gelegd.

[...] Eisers betogen dat zij onvoldoende zijn betrokken bij de landschappelijke inpassing van het zonnepark en dat die inpassing ook onvoldoende is gewaarborgd.

De rechtbank stelt vast dat er in de ontwerpfasen van de omgevingsvergunning nog geen beheer- en beplantingsplan lag. In de voorschriften bij de omgevingsvergunning is opgenomen dat ten behoeve van de samenstelling van de aan te planten en in te zaaien nieuwe beplanting (aantallen, hoeveelheden, soorten e.d.) uiterlijk drie weken voor

aanvang van de aanplant, een ecologisch beheer- en beplantingsplan opgesteld moet worden. In dit plan wordt tevens het beheer van de aan te leggen landschappelijke stroken (maaieren, hoogte, ouderdom e.d.) vastgelegd. Ter zitting is bevestigd dat dit beheer- en beplantingsplan in een privaatrechtelijke overeenkomst wordt vastgelegd. Hieruit volgt dat het beheer- en beplantingsplan geen onderdeel van de omgevingsvergunning uitmaakt. De rechtbank is van oordeel dat op deze wijze afbreuk wordt gedaan aan de mogelijkheid tot participatie en inspraak door omwonenden. Immers, het beheer- en beplantingsplan wordt pas na de verlening van de omgevingsvergunning opgesteld en de omwonenden hoeven niet bij het opstellen van het beheer- en beplantingsplan te worden betrokken. Door het beheer- en beplantingsplan privaatrechtelijk in plaats van publiekrechtelijk te borgen, worden de **mogelijkheden van derden tot inspraak onvoldoende gerespecteerd. [...]**

Ten aanzien van het betoog van eisers dat de landschappelijke inpassing onvoldoende is gewaarborgd, is de rechtbank van oordeel dat het beheer- en beplantingsplan ten onrechte geen onderdeel van de omgevingsvergunning uitmaakt. Dat leidt tot **rechtsonzekerheid. [...]**

Omdat het beheer- en beplantingsplan geen onderdeel uitmaakt van de omgevingsvergunning, bestaat voor derden niet de mogelijkheid om verweerder te vragen om bestuursrechtelijke handhaving indien wordt afgezien van het vaststellen van een beheer- en beplantingsplan of indien van een vastgesteld beheer- en beplantingsplan wordt afgeweken. Dat betekent naar het oordeel van de rechtbank dat de ruimtelijke **inpassing in zoverre onvoldoende gewaarborgd is op dit moment. [...]**

[ECLI:NL:RBGEL:2019:1949](#)

JnB2019, 591

MK ABRS, 29-05-2019, 201706937/1/A1

college van gedeputeerde staten van Fryslân.

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (hierna: Wabo) 2.1 lid 1 aanhef en onder e Activiteitenbesluit milieubeheer 5.16 aanhef en onder a, 5.19, 5.30 lid 2

Activiteitenregeling milieubeheer (hierna: de Activiteitenregeling) 5.18, 5.19

WABO-milieu. Afwijzing verzoek om handhaving wegens overtreding van de jaargemiddelde emissiegrenswaarde van zoutzuur. Anders dan de ABRS oordeelde in de uitspraak van 15 juli 2015 ([ECLI:NL:RVS:2015:2246](#)) volgt uit artikel 5.19, vierde lid, van de Activiteitenregeling dat de gemeten waarden slechts mogen worden verminderd met de vastgestelde meetonzekerheid.

[ECLI:NL:RVS:2019:1737](#)

Overige jurisprudentie Wabo-milieu:

- MK ABRS, 29-05-2019, 201806406/1/A1 ([ECLI:NL:RVS:2019:1735](#));

- MK ABRS, 29-05-2019, 201808855/1/A1 ([ECLI:NL:RVS:2019:1787](#));

- MK Rechtbank Midden-Nederland, 08-05-2019 (publ. 24-05-2019), UTR 18/857 ([ECLI:NL:RBMNE:2019:2159](#)).

[Naar inhoudsopgave](#)

Natuurbescherming

JnB2019, 592

MK ABRS, 29-05-2019, 201600614/3/R2, 201600617/3/R2, 201600618/3/R2, 201600620/3/R2, 201600622/4/R2, 201600630/3/R2

college van gedeputeerde staten van Noord-Brabant, verweerder.

Habitatrichtlijn 2, 6

Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw 1998) (tot 1 januari 2017) 19d, 19e, 19f, 19g, 19kg, 19kh, 19km

Besluit grenswaarden programmatische aanpak (tot 1 januari 2017) 2

Regeling programmatische aanpak stikstof (tot 1 januari 2017) 2, 5, 8

Wet natuurbescherming (vanaf 1 januari 2017) 2.4, 2.7, 2.8, 2.9, 5.5

Besluit natuurbescherming (vanaf 1 januari 2017) 2.7, 2.12

Regeling natuurbescherming (vanaf 1 januari 2017) 1.1, 21, 2.4

NATUURBESCHERMING. PROGRAMMA AANPAK STIKSTOF (PAS). Vergunningen krachtens artikel 19d van de Nbw 1998 voor het exploiteren en/of uitbreiden en wijzigen van zes verschillende agrarische bedrijven. Vervolg op uitspraak ABRS van 17 mei 2017, [ECLI:NL:RVS:2017:1259](https://www.rechtspraak.nl/ECLI:NL:RVS:2017:1259) en arrest Hof van Justitie van de Europese Unie van 7 november 2018, [ECLI:EU:C:2018:882](https://www.rechtspraak.nl/ECLI:EU:C:2018:882).

Een programma zoals het PAS laat zich moeilijk verenigen met artikel 6, derde lid, van de Habitatrichtlijn. De uit die bepaling voortvloeiende eisen voor een passende beoordeling staan in ieder geval in de weg aan een programma dat enerzijds gericht is op het treffen van maatregelen voor het behoud en herstel van natuurwaarden op termijn en anderzijds op het direct mogelijk maken van nieuwe activiteiten.

[...] vergunningen krachtens artikel 19d van de Nbw 1998 verleend voor het exploiteren en/of uitbreiden en wijzigen van zes verschillende agrarische bedrijven.

[...] De Afdeling heeft bij uitspraak van 17 mei 2017, [ECLI:NL:RVS:2017:1259](https://www.rechtspraak.nl/ECLI:NL:RVS:2017:1259) (hierna: de verwijzingsuitspraak) het Hof van Justitie van de Europese Unie (hierna: het Hof) verzocht bij wege van prejudiciële beslissing uitspraak te doen op de door haar gestelde vragen en de behandeling van de beroepen geschorst tot het Hof uitspraak heeft gedaan. Bij arrest van 7 november 2018, [ECLI:EU:C:2018:882](https://www.rechtspraak.nl/ECLI:EU:C:2018:882) (hierna: het arrest) heeft het Hof de gestelde vragen beantwoord.

[...] Samenvatting uitspraak

[...] Uit het arrest volgt dat het Hof het toestaan van activiteiten op basis van een programmatische aanpak zoals het PAS niet principieel in strijd acht met artikel 6, derde lid, van de Habitatrichtlijn. Uit het arrest moet echter ook worden afgeleid dat een programma zoals het PAS zich moeilijk laat verenigen met artikel 6, derde lid, van de Habitatrichtlijn. De uit die bepaling voortvloeiende eisen voor een passende beoordeling staan in ieder geval in de weg aan een programma, zoals het PAS, dat enerzijds gericht is op het treffen van maatregelen voor het behoud en herstel van natuurwaarden op termijn en anderzijds op het direct mogelijk maken van nieuwe activiteiten. Het Hof onderkent weliswaar dat een programma zoals het PAS, waaraan een integrale effectbeoordeling ten grondslag ligt van alle voorgenomen maatregelen en

ontwikkelingen, beter geschikt is voor de beoordeling van de cumulatieve gevolgen van stikstofveroorzakende activiteiten, maar dit neemt volgens het Hof niet weg dat de passende beoordeling aan alle eisen van artikel 6, derde lid, van de Habitatrictlijn dient te voldoen. De passende beoordeling van een programma dient met andere woorden aan dezelfde eisen te voldoen als de passende beoordeling van een individueel plan of project.

In het arrest verduidelijkt het Hof de rol die de verschillende maatregelen die artikel 6 van de Habitatrictlijn onderscheidt in een passende beoordeling kunnen hebben. Uit het arrest volgt dat in de passende beoordeling de verwachte voordelen van instandhoudings- en passende maatregelen en van autonome ontwikkelingen niet mogen worden betrokken bij de beoordeling of de negatieve gevolgen van de toedeling van de depositieruimte, kunnen worden voorkomen of verminderd. Deze maatregelen en ontwikkelingen kunnen alleen een rol spelen bij de beoordeling van de staat van instandhouding van de natuurwaarden. De Afdeling komt tot de conclusie dat de passende beoordeling die aan het PAS ten grondslag ligt op dit punt niet voldoet aan de eisen die het Hof daaraan stelt.

Uit het arrest volgt voorts dat de verwachte voordelen van instandhoudings-, passende en beschermingsmaatregelen en autonome ontwikkelingen alleen dan in een passende beoordeling mogen worden betrokken als deze voordelen ten tijde van de passende beoordeling vaststaan. Met dit oordeel preciseert het Hof zijn rechtspraak over de voorwaarden waaronder maatregelen in een passende beoordeling mogen worden betrokken. Die rechtspraak werd ingezet met het arrest Briels in 2014, de enige rechtspraak die ten tijde van de opstelling van de passende beoordeling voor het PAS bekend was, en is daarna in vijf arresten door het Hof verder verduidelijkt.

De Afdeling komt tot de conclusie dat in de passende beoordeling van het PAS de verwachte voordelen van PAS-bronmaatregelen, herstelmaatregelen en van autonome ontwikkelingen zijn betrokken die volgens de maatstaf die het Hof geeft niet vaststonden ten tijde van die beoordeling. De redenen die tot deze conclusie leiden verschillen per maatregel. Bij de herstelmaatregelen is een belangrijke reden dat deze nog niet uitgevoerd waren of dat de verwachte voordelen niet met zekerheid in kaart konden worden gebracht ten tijde van de passende beoordeling. Bij de PAS-bronmaatregelen en de autonome ontwikkelingen, beide relevant voor de depositiedaling en de daaraan ontleende depositieruimte, is een belangrijke reden dat ze deels nog niet van kracht waren ten tijde van de passende beoordeling, dat de verwachte voordelen niet met de vereiste zekerheid op hexagoonniveau in kaart kunnen worden gebracht, en dat het PAS het mogelijk maakt dat de depositieruimte op voorhand kan worden uitgegeven. Met dat laatste wordt bedoeld dat de depositieruimte kan worden toegedeeld voordat de depositiedaling zich heeft gemanifesteerd. De constatering dat de verwachte voordelen van de PAS-bronmaatregelen en de autonome ontwikkelingen niet vaststonden leidt bovendien tot de conclusie dat aan de verwachte emissiedaling die hieraan is toegeschreven geen depositieruimte kan worden ontleend.

De Afdeling komt tot de conclusie dat de passende beoordeling die aan het PAS ten grondslag ligt niet voldoet aan de eisen die het Hof daaraan stelt. Omdat deze passende beoordeling de onderbouwing is voor de verlening van alle toestemmingen die passen

binnen de bestaande en beschikbaar gestelde depositieruimte betekent dit - kort weergegeven - dat een vergunning voor een activiteit die stikstofdepositie veroorzaakt op een Natura 2000-gebied niet mocht worden verleend onder verwijzing naar de passende beoordeling die voor het PAS is gemaakt. Het maakt daarbij niet uit of sprake is van een prioritair of overig project.

Verder betekent dit dat de grens- en drempelwaarde en de afstand die de basis vormen voor de uitzondering op de vergunningplicht voor activiteiten die stikstofdepositie veroorzaken die die grens- en drempelwaarde niet overschrijden of die op een grotere afstand dan de vastgestelde afstand worden gerealiseerd, niet konden worden vastgesteld.

Voor de zes vergunningen die aan de orde zijn betekent het voorgaande dat het college bij de verlening van de vergunningen niet kon verwijzen naar de passende beoordeling die ten grondslag is gelegd aan het PAS. Het college zal met in achtneming van deze uitspraak nieuwe besluiten op **de aanvragen moeten nemen**. [...]

[ECLI:NL:RVS:2019:1764](#)

Bij deze uitspraak is een [persbericht](#) ("PAS mag niet als toestemmingsbasis voor activiteiten worden gebruikt") en een [video](#) uitgebracht.

JnB2019, 593

MK ABRS, 29-05-2019, 201506170/2/R2, 201506807/4/R2, 201506815/3/R2 en 201506818/3/R2

college van gedeputeerde staten van Gelderland (hierna: Gelderland),
verweerde en college van gedeputeerde staten van Limburg (hierna: Limburg),
verweerder.

Habitatrichtlijn 6

Natuurbeschermingswet 1998 (tot 1 januari 2017) 19d

Wet natuurbescherming (vanaf 1 januari 2017) 2.4, 2.7, 2.8, 2.9

NATUURBESCHERMING. VERGUNNINGPLICHT. HANHDAVING. Afwijzing
verzoeken om handhavend op te treden tegen het weiden van vee en het
bemesten van gronden door vier verschillende agrarische bedrijven. Vervolg op
uitspraak ABRS van 17 mei 2017, [ECLI:NL:RVS:2017:1260](#) en arrest Hof van
Justitie van de Europese Unie van 7 november 2018, [ECLI:EU:C:2018:882](#).

De uitzondering op de vergunningplicht voor het weiden van vee en het
bemesten van gronden is onverbindend, omdat deze in strijd is met de
Habitatrichtlijn.

[...] **verzoeken om handhavend op te treden tegen het weiden van vee en het bemesten**
van gronden door vier verschillende agrarische bedrijven in Gelderland en Limburg zijn
afgewezen.

[...] **de Afdeling [heeft] [...] aan het Hof prejudiciële vragen [...] [gesteld]**

[\[ECLI:NL:RVS:2017:1260\]](#) over de uitleg van het begrip project in artikel 6, derde lid,
van de Habitatrichtlijn en over de verenigbaarheid van de uitzondering op de
vergunningplicht voor het weiden van vee en het op of in de bodem brengen van
meststoffen met artikel 6 van de Habitatrichtlijn.

De vragen zijn door het Hof beantwoord in het arrest van 7 november 2018, [ECLI:EU:C:2018:882](#).

[...] Samenvatting uitspraak

[...] In de uitspraak staat de vraag centraal of het weiden van vee en het bemesten van gronden mag worden uitgezonderd van de vergunningplicht, gelet op de uitleg die het Hof aan artikel 6, tweede en derde lid, van de Habitatrichtlijn geeft. Als deze activiteiten zonder vergunning kunnen worden toegestaan, dan kan daartegen niet handhavend worden opgetreden.

Het Hof heeft geoordeeld dat een activiteit waarvoor een passende beoordeling moet worden gemaakt, niet categoriaal kan worden uitgezonderd van de vergunningplicht. De activiteit zou daarmee worden toegestaan zonder dat sprake is van een individuele passende beoordeling (art. 6 lid 3). Het categoriaal uitzonderen van projecten van de vergunningplicht is volgens het Hof slechts mogelijk als op grond van objectieve omstandigheden met zekerheid kan worden uitgesloten dat die projecten afzonderlijk of in combinatie met andere projecten significante gevolgen kunnen hebben voor een of meer Natura 2000-gebieden. In die gevallen is een passende beoordeling niet nodig (art. 6 lid 2). De Afdeling komt in de uitspraak tot de conclusie dat de uitzondering op de vergunningplicht voor het weiden van vee en het bemesten van gronden onverbindend is, omdat deze in strijd is met de Habitatrichtlijn. Daarbij hebben de volgende redenen een rol gespeeld.

De exploitatie van een melkveehouderij en het weiden van vee hangen onlosmakelijk met elkaar samen en vormen daarom één project. De gevolgen van het weiden van vee en het houden van dieren in de stal dienen daarom in samenhang te worden beoordeeld. Dit leidt tot de conclusie dat het niet mogelijk is een deel van een project uit te zonderen van de vergunningplicht. Het opknippen van één project in een vergunningvrij en vergunningplichtig deel is met andere woorden niet mogelijk.

Dit opknippen heeft tot nu toe bij de verlening van Nbw/Wnb-vergunningen voor melkveehouderijen die het vee beweiden plaatsgevonden. Bij deze vergunningen zijn wel de gevolgen van het houden van vee in stallen beoordeeld, maar niet de gevolgen van het beweiden van vee. Met de uitzondering op de vergunningplicht wordt beoogd het weiden van vee bij deze bedrijven alsnog mogelijk te maken.

Voor de vraag of uitgesloten is dat het weiden van vee in die gevallen significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied dient niet alleen gekeken te worden naar de gevolgen van het weiden van vee, maar naar de gevolgen van het houden van vee in de stal en in de wei tezamen. Die beoordeling is niet eenvoudig te maken en de uitkomst kan per bedrijf(sonderdeel) verschillen. Omdat niet op relatief eenvoudige wijze is vast te stellen dat uitgesloten is dat het weiden van vee in een concreet geval significante gevolgen heeft komt de Afdeling tot de conclusie dat de uitzondering op de vergunningplicht voor het weiden van vee onverbindend is.

De uitzondering op de vergunningplicht voor het op of in de bodem brengen van meststoffen ziet op alle toekomstige bemestingsactiviteiten. De toekomstige bemestingsactiviteiten en de bemestingsactiviteiten die in Nederland al sinds jaar en dag plaatsvinden zijn in het licht van de strikte voorwaarden die het Hof verwoordt in het arrest, niet te duiden als één-en-hetzelfde project. Daarvoor is met name van belang dat

de voorwaarden voor de wijze waarop de mest moet worden aangewend in de mestregelgeving regelmatig zijn gewijzigd. Bovendien kan op grond van het onderzoek dat aan de uitzondering op de vergunningplicht ten grondslag is gelegd niet worden geconcludeerd dat uitgesloten is dat het bemesten voor geen enkel Natura 2000-gebied significante gevolgen kan hebben. De Afdeling trekt hieruit de conclusie dat de uitzondering op de vergunningplicht betrekking heeft op bemesten dat onder artikel 6, tweede en derde lid, van de Habitatrichtlijn valt. Zij acht de uitzondering op de vergunningplicht voor het op of in de bodem brengen van meststoffen onverbindend. De onverbindendheid van de uitzondering op de vergunningplicht voor het weiden van vee en het bemesten van gronden betekent dat MOB en Leefmilieu belang hebben bij de behandeling van hun beroepen tegen de besluiten om niet handhavend op te treden tegen het zonder vergunning weiden van vee en bemesten van gronden. Die beroepen zijn gegrond. De Afdeling geeft enkele procedurele aanwijzingen voor de alsnog te nemen besluiten op bezwaar, die uiterlijk op 1 februari 2020 moeten zijn genomen. [...] [ECLI:NL:RVS:2019:1604](#)

Bij deze uitspraak is een [persbericht](#) ("PAS mag niet als toestemmingsbasis voor activiteiten worden gebruikt") en een [video](#) uitgebracht.

[Naar inhoudsopgave](#)

Waterwet

Jurisprudentie Waterwet:

- ABRS, 29-05-2019, 201806933/1/A1 ([ECLI:NL:RVS:2019:1719](#)).

[Naar inhoudsopgave](#)

Bijstand

JnB2019, 594

MK CRvB, 21-05-2019, 17/8269 PW

dagelijks bestuur van het Werkplein Drentsche Aa.

PW 1 aanhef en onder f ten tweede, 23

PARTICIPATIEWET. HERZIENING EN TERUGVORDERING BIJSTAND.

INRICHTING. I.c. is de zorgboerderij een inrichting als bedoeld in artikel 1,

aanhef en onder f, ten tweede, van de PW. De door appellante gestelde

omstandigheid dat de zorgboerderij niet voldoet aan de norm voor een

verpleeghuis doet hier niet aan af, reeds nu niet in geschil is dat de

zorgboerderij geen inrichting is als bedoeld in artikel 1, aanhef en onder f, ten

eerste, van de PW. De gestelde omstandigheid dat de kosten voor huur, gas en

elektra niet uit de zorg op grond van het indicatiebesluit worden vergoed en

door de zorgboerderij bij appellante in rekening worden gebracht, doet hier

evenmin aan af.

[ECLI:NL:CRVB:2019:1666](#)

JnB2019, 595

MK CRvB, 21-05-2019, 17/2151 PW

college van burgemeester en wethouders van Leidschendam-Voorburg.

PW 4, 9 lid 2, 55

PARTICIPATIEWET. VRIJSTELLING ARBEIDSVERPLICHTINGEN. Appellante heeft niet aannemelijk gemaakt dat zij volledig en duurzaam arbeidsongeschiktheid is als bedoeld in artikel 4 van de Wet WIA, zodat uit artikel 9, vijfde lid, van de PW niet volgt dat de verplichtingen als bedoeld in het eerste lid niet op appellante van toepassing zijn. Anders dan appellante heeft aangevoerd, kon zij daarom slechts tijdelijk worden vrijgesteld van de arbeidsplicht op grond van het tweede lid van dit artikel. In de omstandigheden van appellante heeft het college aanleiding gezien haar voor de duur van drie jaar te ontheffen van de arbeidsplicht. Het college heeft daarmee gehandeld in overeenstemming met zijn beleid. Wat appellante heeft aangevoerd, leidt niet tot het oordeel dat sprake is van bijzondere omstandigheden op grond waarvan het college de hardheidsclausule van artikel 13 van de Beleidsregels diende toe te passen of met toepassing van artikel 4:84 van de Awb van zijn beleid had moeten afwijken door een ontheffingstermijn van vijf jaar te hanteren.

[ECLI:NL:CRVB:2019:1668](#)

[Naar inhoudsopgave](#)

Wet openbaarheid van bestuur

JnB2019, 596

MK Rechtbank Midden-Nederland, 14-05-2019 (publ. 27-05-2019), UTR 17/4064

College ter beoordeling van geneesmiddelen, verweerder.

Wet openbaarheid van bestuur (Wob) 10 lid 2 aanhef en onder g
Auteurswet (Aw)

Geneesmiddelenwet (Gnw)

Databankenwet (Dw)

WET OPENBAARHEID VAN BESTUUR. Openbaarmaking onderdelen van registratiedossier handelsvergunning medicijnen. Bibliografische aanvraag. De Geneesmiddelenwet en Auteurswet bevatten geen uitputtende openbaarmakingsregeling. Het registratiedossier is geen databank en valt daarom niet onder de bescherming van de Databankenwet.

Verweerder heeft kunnen overwegen dat eiseres onvoldoende onderbouwd heeft dat zij onevenredig benadeeld wordt en verweerder heeft een voldoende belangenafweging gemaakt in het bestreden besluit.

In de Wob noch in de Awb ziet de rechtbank een grondslag om verweerder te verplichten de identiteit van de Wob-verzoeker aan eiseres kenbaar te maken en om dat als voorwaarde aan openbaarmaking te verbinden.

[ECLI:NL:RBMNE:2019:2221](#)

[Naar inhoudsopgave](#)

Vreemdelingenrecht

Richtlijnen en verordeningen

JnB2019, 597

HvJEU (Vijfde kamer), 23-05-2019, C-720/17

Mohammed Bilali tegen Oostenrijk.

Richtlijn 2011/95/EU 16, 19

KWALIFICATIERICHTLIJN. Artikel 19, lid 1, van richtlijn 2011/95/EU (Kwalificatierichtlijn), gelezen in samenhang met artikel 16 van deze richtlijn, moet aldus worden uitgelegd dat een lidstaat de subsidiairebeschermingsstatus moet intrekken wanneer hij deze status heeft verleend zonder dat aan de voorwaarden daarvoor was voldaan en zich daarbij heeft gebaseerd op feiten die later onjuist bleken te zijn, hoewel de betrokken persoon niet kan worden verweten die lidstaat daarbij te hebben misleid.

[ECLI:EU:C:2019:448](#)

JnB2019, 598

HvJEU (Grote kamer), Conclusie A-G Szpunar, 21-05-2019, C-94/18

Nalini Chenchooliah tegen Ierland.

Richtlijn 2004/38 15, 30, 31

VERBLIJFSRICHTLIJN. Articles 15, 30 and **31 of Directive 2004/38/EC [...]**, must be interpreted as applying to a decision to expel a third-country national adopted on the ground that that national no longer has a right of residence under that directive, in a situation in which that national married a Union citizen at a time when that citizen was exercising his freedom of movement by moving to and residing in a Member State other than the Member State of which he is a national pursuant to Article 6(1) of that directive, that citizen having subsequently returned to the Member State of which he is a national.

[ECLI:EU:C:2019:433](#)

[Naar inhoudsopgave](#)

Vreemdelingenbewaring

JnB2019, 599

MK ABRS, 23-05-2019, 201902530/1/V3

staatssecretaris van Justitie en Veiligheid.

Vw 2000 59

VREEMDELINGENBEWARING. Uit de overwegingen van de rechtbank blijkt dat er een opeenstapeling is van gebreken tijdens de staandehouding, overbrenging en ophouding. Omdat deze opeenstapeling voorafgaat aan de vrijheidsontneming van de vreemdeling weegt dit voor de Afdeling zwaar. Als de staatssecretaris zwaarwegende belangen heeft, is er ruimte de maatregel van bewaring toch rechtmatig te achten (zie de uitspraak van de Afdeling van 21 augustus 2018, [ECLI:NL:RVS:2018:2814](#)). Daarvan is in dit geval niet gebleken. Daarom valt de belangenafweging in het nadeel van de staatssecretaris uit. De rechtbank heeft dan ook ten onrechte overwogen dat de maatregel van bewaring rechtmatig is.

[ECLI:NL:RVS:2019:1687](#)

[Naar inhoudsopgave](#)